

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
KOŚCIELEC
NA LATA 2008 – 2016**

**Opracowany przez
Grupę Odnowy Wsi Kościelec
8 sierpnia 2008**

Spis treści

1.Uzasadnienie	3
2.Prezentacja Sołectwa	4
3. Analiza zasobów wsi	5
4. Analiza SWOT.....	11
5. Wizja rozwoju wsi.....	12
6. Arkusz Planowania Długoterminowego.....	15
7.Opis planowanych działań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną.....	16
8. Podsumowanie.....	20

1. Uzasadnienie

Celem niniejszego opracowania jest sformułowanie strategii odnowy wsi, czyli dokumentu umożliwiającego określenie głównych problemów i sposobów ich rozwiązania, a także pełniejsze wykorzystanie potencjału drzemącego w mieszkańcach wsi. Oprócz tego Plan Odnowy Miejscowości jest pierwszym etapem na drodze ku lepszej przyszłości mieszkańców zarówno wsi Kościelec, jak i całej Gminy Pakość. Powyższym celom służyć mają następujące analizy i opracowania:

- analiza zasobów wsi
- analiza słabych i mocnych stron wsi oraz szans i zagrożeń,
- wytyczenie kierunków rozwoju wsi,
- opracowanie programu działań i planu ich finansowania.

Przyczyną opracowania Planu Odnowy Miejscowości Kościelec jest między innymi chęć aplikowania o środki pochodzące z funduszy strukturalnych. Dokument ten stanowi bowiem niezbędny załącznik do wniosku o dofinansowanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w ramach działania osi 3 „Odnowa i rozwój wsi”.

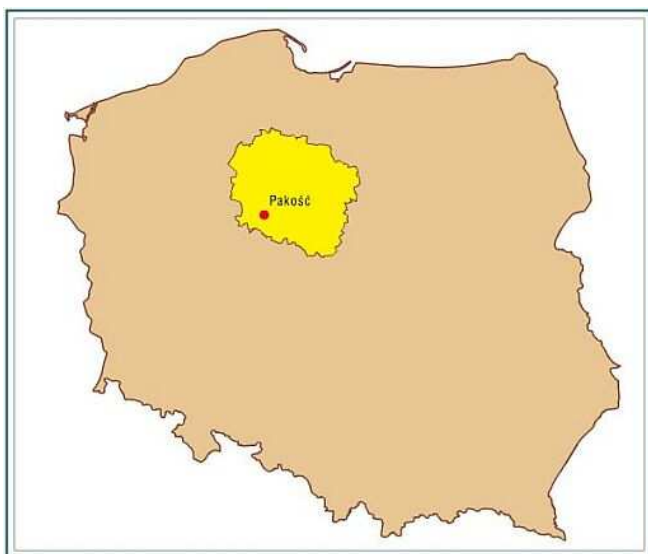
Plan Odnowy Miejscowości Kościelec został opracowany przez Grupę Odnowy Wsi. Założenia do dokumentu zostały zebrane w drodze rozmów i przeprowadzonych ankiet z mieszkańcami wsi i omówione na zebraniu wiejskim. Zebranie to odbyło się w dniu 8 sierpnia 2008 roku. Miało ono charakter konsultacyjny, a pod jego koniec w drodze uchwały dokument został przyjęty.

W trakcie opracowywania dokumentu szczególnie istotne okazały się ankiety skierowane do mieszkańców sołectwa, której odpowiedzi wskazały główne potrzeby inwestycyjne dostrzegane przez mieszkańców. Mieszkańcy wskazali także zasoby i bogactwo charakterystyczne dla Kościelca.

2. Prezentacja Sołectwa Kościelec

2.1. Położenie Kościelca

Gmina Pakość, na obszarze której leży sołectwo Kościelec jest jedną ze 144 gmin województwa kujawsko - pomorskiego, natomiast wieś jest jedną z 16 należących do tejże gminy. Gmina Pakość leży w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, nad rzeką Noteć, w środku przesmyku między Jeziorem Pakoskim, a Jeziorem Mielno w zachodniej części powiatu inowrocławskiego.

Przestrzennie gmina Pakość graniczy,

- od wschodu z gminą Inowrocław,
- od północy z gminą Złotniki Kujawskie,
- od południa z gminą Janikowo,
- od zachodu z gminą Barcin.

Ludność gminy Pakość wynosi 10.179 osób, w tym miasto Pakość 5.977 osób.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 86 km² co stanowi 7,02% powierzchni powiatu inowrocławskiego.

W wewnętrznym podziale administracyjnym, gmina Pakość dzieli się na 12 jednostek sołeckich: (Rybitwy), (Gorzany, Giebnia, Węgierce), (Kościelec), (Łącko), (Jankowo), (Ludwiniec), (Radłowo), (Dziarnowo), (Rycerzewko), (Ludkowo, Mielno, Wojdał), (Wielowieś), (Rycerzewo).

Przeważającą część obszaru gminy budują gliny morenowe, na podłożu których wykształciły się gleby wysokich klas bonitacyjnych – warunki dla produkcji rolnej są tu szczególnie korzystne.

Obszar gminy Pakość przedstawia typowy krajobraz przyrodniczo-kulturowy, w którym zdecydowanie dominują obszary związane z rolniczym wykorzystaniem przestrzeni przyrodniczej przy niewielkim udziale obszarów leśnych i zurbanizowanych. Wzbogacają go powierzchnie wodne J. Pakoskiego, J. Mielno, Rzeka Noteć oraz kanały Notecki i Smyrna.

Klimat regionu charakteryzuje się jednymi z najmniejszych rocznych sum opadów w Polsce – poniżej 550 mm (w Pakości ok. 450 mm). Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8,0°C.

Kościelec leży w centrum gminy na południowy wschód od Pakości. Zajmuje powierzchnię 916,1424 ha i zamieszkiwane jest przez 720 osób: 372 kobiety i 348 mężczyzn.

2.3. Sołtys i Rada Sołecka

Sołtysiem wsi Kościelec jest Bernard Błaszak, a w skład rady sołectwa wchodzi: Zenon Klimczak, Tadeusz Zemełka, Piotr Małetka, Waldemar Wawrzyniak. Rada Sołecka jest organem opiniodawczo - doradczym.

Do zadań Rady Sołeckiej należy przede wszystkim:

- wspomaganie działalności sołtysa jako organu wykonawczego sołectwa,
- podejmowanie działań oświatowo - wychowawczych na rzecz umocnienia rodziny,
- współpraca z organami i instytucjami w zakresie kształtowania współżycia społecznego,
- organizacja wspólnych prac na rzecz sołectwa i społeczności lokalnej,
- tworzenie pomocy sąsiedzkiej,
- zapewnienie porządku i czystości na terenie sołectwa w zakresie uzupełniającym zadania i działania organów gminy;
- sprawowanie kontroli w zakresie poprawy warunków życia na wsi.

3. Analiza (inwentaryzacja) zasobów wsi Kościelec

Zasoby wsi to zbiór wszystkich elementów materialnych i niematerialnych powiązanych ze wsią oraz otaczającym ją obszarem, które można wykorzystać zarówno obecnie jak i w przyszłości przy realizowaniu przedsięwzięć na rzecz odnowy wsi. Do głównych zasobów sołectwa zalicza się środowisko przyrodnicze i kulturowe, dziedzictwo religijne i historyczne, obiekty i tereny, gospodarkę i rolnictwo, głównych sąsiadów, instytucje oraz ludzi i organizacje społeczne.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie posiadanych przez sołectwo zasobów w formie tabelarycznej.

ANALIZA ZASOBÓW SOŁECTWA KOŚCIELEC

Rodzaj zasobu	Brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze				
- walory krajobrazu		X		
- walory klimatu (mikroklimat, wiatr, nasłonecznienie)			X	
- walory szaty roślinnej (np. runo leśne)		X		
- cenne przyrodniczo obszary lub obiekty		X		
- świat zwierzęcy (ostoje, siedliska)		X		
- osobliwości przyrodnicze		X		
- wody powierzchniowe (jeziora, rzeki, stawy)			X	
- podłoże, warunki hydrogeologiczne			X	
- gleby, kopaliny			X	
Środowisko kulturowe				
- walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowe				X
- walory zagospodarowania przestrzennego		X		
- zabytki				X
- zespoły artystyczne	X			
Dziedzictwo religijne i historyczne				
- miejsca, osoby i przedmioty kultu				X
- święta, odpusty, pielgrzymki			X	
- tradycje, obrzędy, gwara		X		
- legendy, podania i fakty historyczne			X	
- ważne postacie historyczne			X	
- specyficzne nazwy		X		
Obiekty i tereny				
- działki pod zabudowę mieszkaniową			X	
- działki pod domy letniskowe	X			
- działki pod zakłady usługowe i przemysł		X		
- pustostany mieszkaniowe, magazynowe i po przemysłowe	X			
- tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (kuźnie, młyny)	X			

- place i miejsca publicznych spotkań (SZKOŁA)				X
- miejsca sportu i rekreacji			X	
Gospodarka, rolnictwo				
- specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe)		X		
- znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe	X			
- możliwe do wykorzystania odpady poprodukcyjne	X			
Sąsiedzi i przyjezdni				
-korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo (duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna)				X
- ruch tranzytowy		X		
- przyjezdni stali i sezonowi	X			
Instytucje				
- placówki opieki społecznej	X			
- szkoły				X
- dom kultury	X			
Ludzie, organizacje społeczne				
- OSP	X			
- Koło Gospodyń Wiejskich	X			
- Stowarzyszenia			X	

3.1. Środowisko przyrodnicze

Sołectwo Kościelec nie wyróżniają szczególnie atrakcyjne walory krajobrazu. Wpływają na to brak lasów i jezior.

Przeważającą część terenu stanowią użytki rolne. Ukształtowanie powierzchni jest mało zróżnicowane. Cały obszar gminy leży w strefie krajobrazu kształtowanego przez ostatnie zlodowacenie. Budowa geologiczna gminy, a zwłaszcza utworów czwartorzędowych (w tym głównie przypowierzchniowych) jest charakterystyczna dla polodowcowych form rzeźby terenu. Gmina Pakość jest obszarem mało zasobnym w tradycyjne surowce mineralne nadające się do eksploatacji.

Przeważającą część obszaru gminy budują gliny morenowe, na podłożu których wykształciły się gleby wysokich klas bonitacyjnych – warunki dla produkcji rolnej są szczególnie korzystne. W większości są to czarne ziemie (wschodnia i centralna część gminy) oraz gleby brunatne i płowe odznaczające się dużą żyznością i przydatnością rolniczą.

Klimat regionu charakteryzuje się jednymi z najmniejszych rocznych sum opadów w Polsce – poniżej 550 mm. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 8,0 °C.

Bezpośrednim zagrożeniem dla środowiska naturalnego gminy, skutecznie hamującym rozwój turystyki na tych terenach, jest emisja zanieczyszczeń gazowych, pyłowych i ściekowych przez duże zakłady przemysłowe skoncentrowane w sąsiednich gminach. Największymi emitarami podanych wyżej zanieczyszczeń są Janikowskie Zakłady Sodowe „Janikosoda” S.A., zlokalizowane nad jeziorem Pakoskim w gminie

Janikowo, Inowrocławskie Zakłady Chemiczne „Soda – Mątwy” w Inowrocławiu oraz Zakład Cementowo-Wapienniczy Lafarge – Kujawy S.A. w Bielawach (gmina Barcin). Na terenie gminy Pakość zlokalizowane jest natomiast stare składowisko odpadów komunalnych oraz nowoczesne wysypisko – oba w miejscowości Giebnia.

Ponieważ brak jest opracowań struktury gruntów dla poszczególnych sołectw posługujemy się danymi dla obszarów wiejskich całej gminy. Większość gruntów w grupach bonitacyjnych stanowią użytki rolne, zajmują one powierzchnię 6689 ha, czyli 80,81% ogólnej powierzchni gminy. Spośród użytków rolnych największą część stanowią grunty orne (5581 ha). Szczegółowa struktura użytków rolnych zawarta jest w poniższej tabeli.

UŻYTKI ROLNE		
	Powierzchnia (ha)	% ogółu
GRUNTY ORNE	5581	83,44
SADY	106	1,58
ŁĄKI	488	7,29
PASTWISKA	241	3,6
STAWY	78	1,17
ROWY	30	0,45
ZABUDOWANE	165	2,47
OGÓŁEM	6689	100

Na terenie gminy lasy zajmują pow. 293 ha a grunty zakrzewione 89 ha. Wody powierzchniowe płynące zajmują 438 ha.

3.2. Dziedzictwo religijne i historyczne

Kościelec to wieś położona w województwie kujawsko-pomorskim, 5 km na zachód od Inowrocławia. Liczy ok. 720 mieszkańców.

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie Kościelca sięgają młodszej epoki kamienia. We wczesnym średniowieczu istniała tutaj osada, datowana na VI w. Na jej rozwój wpływało korzystne usytuowanie na lewym brzegu Noteci, w pobliżu przeprawy pod Mątwami, jednej z najważniejszych na szlaku komunikacyjnym prowadzącym z Wielkopolski na Pomorze. Strzegł jej istniejący w Kościelcu gród.

Najpóźniej w latach 40-tych XIII w. Kościelec przeszedł z rąk książęcych w posiadanie, wywodzącego się z Wielkopolski, rodu Leszczyców, właściciela kompleksu

dóbr w północno-zachodniej części Kujaw kilkunastu wsi w parafii kościeleckiej, pakoskiej i pęchowskiej oraz miast Łabiszyna i Pakości). Z Leszczycami związana jest pierwsza informacja źródłowa o Kościelcu, pochodząca z 1311 r. Od tego momentu pojawia się nazwa miejscowości - Ecclesia lapidea (Kościół kamienny) lub Koszczol, utworzona od istniejącej tu murowanej świątyni. Ród Leszczyców zdołał osiągnąć znaczną pozycję wśród rycerstwa kujawskiego. Jego przedstawiciele, zwiąawszy swe kariery początkowo z książętami kujawskimi Siemomysłowicami (1294-1327), uzyskali z czasem najwyższe lokalne urzędy ziemskie, piastując przez większość XIV w. urząd wojewody kujawskiego, a w hierarchii kościelnej zdobywając sakrę biskupią w diecezji płockiej. W czasie wojny polsko-krzyżackiej (1326-1332) istotną rolę odegrał wojewoda brzeski Wojciech z Kościelca, broniąc zamków w Brześciu Kujawskim i Pakości.

Na początku XV w. ostatnia z Leszczyców kościeleckich - Dobrochna, jedyna córka sędziego brzeskiego Mikołaja, poślubiła, wywodzącego się z rodu Ogończyków, wojewodę inowrocławskiego Janusza z Kutna (zm. po 1424), który dał początek Ogończykom Kościeleckim. Rodzina ta szybko zdobyła możnowładczy status. Kościeleccy osiągnęli najwięcej wysokich godności senatorskich spośród szlachty kujawskiej, wydając dwóch biskupów (poznańskiego i chełmińskiego) oraz obsadzając urzędy wojewodów (kujawskich i wielkopolskich) aż siedmioma swymi przedstawicielami. Ogromny majątek, w skład którego wchodziło oddanych im w tenutę kilka miast królewskich (Bydgoszcz, Dobrzyń, Rypin, Nakło, Kowal, Gniewkowo, Tuchola, Solec, Nowa Nieszawa, Fordon), kilkanaście wsi na Kujawach, w ziemi dobrzyńskiej, Krakowskiem, Prusach Królewskich, Wielkopolsce, dochody z cła wodnego włocławskiego, bydgoskiego, nieszawskiego, umożliwił Kościeleckim fundację kilku kościołów (bernardynów w Bydgoszczy i Skępem, benedyktynek w Poznaniu, kościoła parafialnego w Białej), odbudowę zamków (w Drahimiu i Nakle) oraz odnowienie świątyń (np. katedry poznańskiej). Kościeleccy brali udział w misjach dyplomatycznych, odegrali ważną rolę w czasie wojny trzynastoletniej z Zakonem krzyżackim (1453-1466). Zastąpili jednak przede wszystkim jako królewscy skarbnicy i dobrzy administratorzy. Widoczną oznaką prestiżu rodu było uzyskanie od króla Władysława Warneńczyka pozwolenia na podniesienie gniazda rodowego - Kościelca do rzędu miast i jego lokacja na prawie magdeburskim w 1442 r., która została potwierdzona w 1512 r. przez Zygmunta Starego. Oparcie kariery na dzierżawieniu królewskich ziem okazało się nietrwałe. W związku z hasłami 'Egzekucji praw i dóbr', głoszonymi przez reformatorską średnią szlachtę (lata 50-60-te XVI w.), Kościeleckim odmówiono prawa do dalszego dziedziczenia zapisów zastawnych. Bezpotomna śmierć dwóch przywódców rodu (Jana, zm. 1553 i Andrzeja,

zm. 1565) dodatkowo zachwiała jego pozycją. Kolejne pokolenia Kościeleckich traciły już znaczenie pod względem majątkowym i politycznym. Podupadł również Kościelec, stając się na powrót osadą wiejską.

W pierwszej połowie XVII w. przeszedł w posiadanie równie znakomitego, spokrewnionego z Kościeleckimi, rodu Działyńskich herbu Ogończyk, panów na zamku w Działyniu w ziemi dobrzyńskiej i właścicieli szeregu posiadłości w Wielkopolsce, na Krajnie i Kujawach (m. in. Runowa, Bnina, Szarleja, Pakości, Bąkowa, Konarzewa). Zygmunt Działyński (zm. 1685), starosta nieszawski i inowrocławski, łowczy wielki koronny, wojewoda brzeski, kaliski, zasłynął fundacją Kalwarii w rodzinnej Pakości, kościoła parafialnego w Pieraniu oraz darem w postaci srebrnej blachy zasłaniającej cudowny obraz Matki Boskiej na Jasnej Górze. Pozostawił córkę Helenę i pięciu synów, z których Andrzej zmarł młodo, Maciej (zm. 1694/1695) pozostał bezżenny, Jakub (zm. 1730) podpisał elekcję Augusta II Sasa (1697), bezpotomny, Jan (zm. 1692/ 1693) oraz Paweł (zm. 1693/1695) odziedziczył Kórnik i Kościelec. Ten ostatni z żony Magdaleny Leszczyńskiej herbu Wieniawa, wojewodzianki podlaskiej, pozostawił trzech synów: Aleksandra (zm. 1739), kanonika poznańskiego i gnieźnieńskiego, proboszcza łowickiego, łęczyckiego, biskupa tyt. akcyreńskiego i sufragana wrocławskiego, Zygmunta (zm. 1719/1721), dziedzica Kórnika i Kościelca. Józef Działyński, poślubiwszy Mariannę z Potulickich herbu Grzymała, doczekał się z nią córki Magdaleny i dwóch synów: Marcina (zm. 1746), bezpotomnego i Augustyna (1715-1759), dziedziczącego Kościelec, Pakość, Kórnik i inne dobra rodowe, starostę nakielskiego, podkomorzego wschowskiego, wojewodę kaliskiego, znanego z hojności na rzecz Kościoła. Poślubiwszy Annę z Radomickich herbu Kotwicz, wojewodziankę inowrocławską, miał z nią cztery córki i dwóch synów, współdziedziczących Kościelec: Ignacego (1754-1797), rotmistrza kawalerii narodowej (1780), kawalera orderów św. Stanisława i Orła Białego, szefa X regimentu piezszego i generała - majora wojska koronnego (1788), posła na Sejm Czteroletni, współtwórcę Konstytucji 3 Maja i hr. Franciszka Ksawerego (1756-1819) posła na Sejm Czteroletni, odznaczonego orderem św. Stanisława i Orła Białego, członka Rady Zastępczej Tymczasowej w czasie powstania kościuszkowskiego, wojewodę i członka Komisji Rządzącej Księstwa Warszawskiego, później wojewodę Królestwa Polskiego.

W 1800 r. Kościelec zakupił od Działyńskich Michał Dąbski herbu Godziemba (zm. 1805), rotmistrz Kawalerii Narodowej (1791-1792), właściciel Młyna Górnego, Wielkiego i Kalnego Redcza, Pokłękowa, Kazania, Jądrowiec, Żydowa Większego z Grabiną, Żydowa Mniejszego z Wrzosową, Siemianówka, Byczyna, Krogulca i części Lubrańca na Kujawach. W 1830 r. Kościelec odziedziczył po matce Annie z Jasińskich

herbu Jastrzębiec (zm. 1851 w Kołaczkowie), siostrze gen. Jakuba Jasińskiego z okresu powstania kościuszkowskiego, syn Michała - hr. Julian Dąbski (1802-1836). Na wieść o wybuchu powstania listopadowego w Królestwie Polskim, wstąpił do pułku Jazdy Poznańskiej i odbył całą kampanię 1831 r. Po śmierci Juliana Dąbskiego, jego żona Rozalia z hr. Ponińskich z Wrześni, poślubiła w 1839 r. hr. Adolfa Łączyńskiego herbu Nałęcz (1796-1870), który za udział w dwóch powstaniach narodowych, odznaczony złotym krzyżem *Virtuti Militari*. Po powrocie z zesłania, poświęcił się działalności publicznej, zostając radcą Dyrekcji Głównej Towarzystwa Kredytowego w Warszawie, prezesem Ligi Polskiej w Kórniku, posłem do sejmu pruskiego, członkiem Dyrekcji Towarzystwa Pomocy Naukowej, współzałożycielem i prezesem Centralnego Towarzystwa Rolniczego w Poznaniu oraz Towarzystwa Rolniczego Inowrocławsko - Strzelińskiego.

Spadkobiercą bezdzietnej Rozalii 1 voto Dąbskiej, 2 voto Łączyńskiej (zm. 1885) został jej bratanek hr. Adolf Poniński herbu Łodzia (1855-1932), syn Bolesława, ziemianina z Malczewa. Urodzony w Poznaniu, był współzałożycielem Drukarni i Wydawnictwa "Dziennik Kujawski" w Inowrocławiu, prezesem Towarzystwa Rolniczego Inowrocławskiego - Strzelińskiego, radcą Księstwa Poznańskiego, posłem na sejmik powiatowy w Wielkopolsce i sejmik wojewódzki w Poznaniu. W 1880 r. poślubił Zofię Adolfinę hr. Czapską z Wilna (1860-1929), która wspólnie z mężem aktywnie uczestniczyła później w działalności kółek rolniczych i ziemiańskich. Starszy brat Adolfa, Alfred Antoni Poniński (1840-1915) był od 1868 r. proboszczem w Kościelcu, osiągając godność dziekana inowrocławskiego i szambelana papieskiego. Trzykrotnie kandydował, mimo protestów niemieckich, na arcybiskupa gnieźnieńskiego. Syn Adolfa i Zofii Ponińskich - Alfred Emeryk (1896-1968), dyplomata, zmarł w Sydney. Kościelec odziedziczył jego brat, hr. Edward Poniński (1887-1939), właściciel Żernik i Piotrkowic w powiecie inowrocławskim. Wraz z żoną Anielą w swych majątkach wprowadzał nowoczesne metody gospodarowania. W latach 1921-1938 był wicepatronem i prezesem zarządu powiatowego Wielkopolskiego Towarzystwa Kółek Rolniczych. Został zamordowany przez hitlerowców w czasie „Krwawej nocy” 22/23. X 1939 r. w inowrocławskim więzieniu.

Swoją kartę w dziejach Kościelca zapisał nie tylko jego właściciele, ale również mieszkańcy, w okresie zaborów patriotyczną postawą, świadcząc o polskości tych ziem. Miejscowy proboszcz, dziekan inowrocławski i szambelan papieski ks. Alfred Poniński, kandydował do godności arcybiskupa gnieźnieńsko - poznańskiego. Władze pruskie nie wyraziły jednak zgody na jego nominację, wysuwając własnego kandydata w osobie Niemca, Juliusza Dindera.

W tym czasie (1884 r.) organistą w Kościelcu był Tomasz Karol Batkiewicz, późniejszy założyciel i dyrygent chóru w Pakości, Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia” w Kościanie, organizator Wielkopolskiego Związku Kół Śpiewaczych (1892).

W 1829 r. pobudowano w Kościelcu szkołę podstawową na gruncie o powierzchni 2 ha, darowanym przez hr. Juliana Dąbskiego.

Okres międzywojenny przyniósł aktywizację działalności kółek rolniczych i włościańskich (założycielką i prezeską Kółka Włościanek była w latach 1930-1939 Aniela Ponińska). Zbliżenie ziemian do chłopów i stworzenie stronnictwa rolniczego postulował proboszcz Stanisław Okoniewski. W 1933 r. w przebudowanym domu robotniczym urządzono szkołę parafialną, a wkrótce potem również bibliotekę.

W okresie okupacji niemieckiej życie za ojczyznę oddali, rozstrzelani w inowrocławskim więzieniu, Jan Kazimierzczak i Stanisław Bochat z Rycerzewa. Śmierć męczeńską w obozie koncentracyjnym w Oranienburgu poniósł proboszcz Zygmunt Wierzbicki. Do obozu w Oranienburgu został wywieziony również wikariusz Edward Skowroński.

Pierwsze lata po wyzwoleniu były trudne nie tylko z powodu konieczności odbudowy zniszczeń wojennych, ale również ze względu na nową sytuację geopolityczną, w jakiej znalazło się społeczeństwo. Z pobudek ideologicznych decyzją Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego w Bydgoszczy odebrano parafii kościeleckiej dom, w którym mieściła się salka katechetyczna i ognisko dla młodzieży, a przed wojną ochronka, przeznaczając go na przedszkole. Co więcej, władze komunistyczne zakazały w 1952 r. nauki religii w miejscowej szkole podstawowej. Religię wprowadzono ponownie do programu nauczania dopiero w 1957 r.

W 1945 r. w dawnym pałacu Łączyńskich zorganizowano Państwowe Technikum Rolnicze.

Echa dawnej świetności Kościelca, aspirującego przez pewien czas do miana miasta, pobrzmiwają dzisiaj w zachowanej do naszych czasów romańskiej świątyni, tradycji pracy społecznej i oświaty rolniczej, propagowanej przez kilka pokoleń absolwentów średniej szkoły rolniczej i co nie jest bez znaczenia, własnej poczty i stacji kolejowej. Parafia kościelecka doczekała się również "swojego" Prymasa Polski w osobie Józefa kardynała Glempa.

3.3. Środowisko kulturowe

Kościelec to „mieszanka” kulturowa i etnograficzna wywołana położeniem na pograniczu Kujaw, Pałuk i Wielkopolski.

Na terenie sołectwa Kościelec znajdziemy następujące zabytki:

- Kościół św. Małgorzaty

Sam kościół zbudowany został ok. 1200 roku przez możny ród Adwańców. Przebudowano go w połowie XV stulecia podwyższając m.in. mury prezbiterium wraz z jego zasklepieniem. Częściowo przemurowano wieżę. Zmian tych dokonano celowo, bowiem w 1488 roku kościół został podniesiony do godności kolegiaty. Zbudowany został z granitowych ciosów. Jest to jednonawowa budowla z półkolistą absydą i czworoboczną wieżą. Okna pochodzą z czasów romańskich. Natomiast z doby gotyku, to jest późniejszej przebudowy, pochodzi sklepienie w prezbiterium. Tak więc kościół nosi elementy kilku stylów. Jest romański z elementami gotyckimi oraz dwoma dobudowanymi kaplicami – renesansową i neorenesansową.

Główny ołtarz oraz dwa boczne, bogato rzeźbione w drewnie są renesansowe i powstały około przełomu XVI i XVII wieku. W prezbiterium znajduje się późnogotyckie sklepienie gwiazdziste z ok. 1488 roku, sklepienie gotyckie w nawie datuje się na 1894 rok. Dojście do wieży kościelnej z zewnątrz świątyni nie istnieje, wejście do niej jest tylko z wnętrza kościoła. Wszystkie dachy świątyni są siodłowo kryte dachówką, na kalenicy nawy znajduje się wieżyczka na sygnaturkę, o charakterze barokowym z latarnią o baniastym zwieńczeniu i kryta blachą.

Ozdobami ołtarza głównego są przepiękne figury św. Piotra i Pawła, Małgorzaty i Agnieszki i dwóch aniołów. W centrum znajduje się kopia obrazu Rafaela „Przemienienie Pańskie” przywieziona z Rzymu i wykonana przez Romana Postępskiego w 1857 roku. Ołtarze boczne znajdujące się przy belce tęczącej są barokowe z ok. połowy XVII wieku. W lewym – głowy Madonny z dzieciątkiem w srebrnej sukience trybowanej barokowej a cechą miejską Torunia i literami JJ (być może pochodzi z pracowni Jakuba Jenny z Torunia), w zwieńczeniu tego ołtarza znajdują się rzeźby św. Grzegorza, biskupa Stanisława i anioła; w prawym – obraz przedstawiający św. Józefa w sukience metalowej noszącej cechy barokowe (przełom

XVII i XIX w.), w zwieńczeniu figury św. Piotra, Jana Ewangelisty i anioła. W kruchcie znajduje się gotycki krucyfiks z XVI wieku. Ambona i chrzcielnica są renesansowe z XVII wieku.

Turyści przyjeżdżający do Kościelca podziwiać mogą ponadto kaplicę renesansową – zbudowaną w XVI wieku przez włoskiego architekta Jana Baptistę di Quadro, znanego w Polsce z przebudowy poznańskiego Ratusza. Kaplicę tę ufundował Jan Kościelecki i tam został pochowany.

Druga dobudowana kaplica jest XIX wieczna. Jest repliką kaplicy Kościeleckich. Wewnątrz znajduje się XVII wieczny barokowy ołtarz, drewniane epitafium z 1703 roku oraz portrety trumienne z XVIII, XIX i XX wieku.

- Zespół pałacowo-parkowy

Piękny pałac kościelecki zbudowany został w 1849 r. przez Dąmbskich. Postawiono go w stylu klasycystycznym. Jest murowany z cegły i otynkowany, wzniesiony na rzucie wydłużonego prostokąta. Od zachodu dobudowano już później nowy budynek, gdzie pierwotnie ulokowano pomieszczenia gospodarcze i dla służby pałacowej. Wewnętrzny układ pałacu jest dwutraktowy. Budynek pałacowy zachował pierwotny rys elewacyjny, dlatego też zauważyć można na elewacji boniowania w tynku, pomiędzy kondygnacjami jest gzyms kordonowy, a w zwieńczeniu budowy niskie attyki.

Pałac wraz z parkiem tworzy założenie parkowo-pałacowe. Park od północy graniczy z cmentarzem przykościelnym. Założony został później aniżeli zbudowano pałac, bo dopiero w połowie XIX w. Brama wjazdowa do pałacu znajduje się od strony północno-zachodniej, w jej pobliżu znajduje się figura św. Wawrzyńca przypuszczalnie z końca XIX wieku. W obrębie parku znajduje się spichlerz folwarczny zbudowany w początku XX wieku, nie posiada on jednak wyraźnych cech stylowych. Obecnie pałac znajduje się w remoncie po nabyciu go przez prywatnego właściciela.

3.4. Obiekty i drogi

Przez wieś przebiegają drogi powiatowe nr 2555C i 2554C. Na terenie sołectwa znajduje się 16,691 km dróg gminnych z czego 8,3 km jest utwardzonych kamieniem, reszta (8,391 km) to drogi gruntowe. Niestety żadna z dróg na terenie Kościelca z pozostających pod administracją gminy nie posiada nawierzchni asfaltowej.

Grunty mieszkalne (poniższe dane dotyczą całej gminy) zajmują pow. 46 ha, tereny zabudowane 11 ha, tereny przemysłowe 17 ha a tereny rekreacyjne 9ha. Tereny komunikacyjne zajmują odpowiednio: drogi pow. 195 ha, tereny kolejowe 67 ha, z czego drogi wojewódzkie mają długość 14 km, drogi powiatowe 46,3 km a gminne 144 km.

3.5. Gospodarka i rolnictwo

Podstawowym źródłem utrzymania mieszkańców Kościelca jest dochód z działalności pozarolniczej, następnie rolniczej i usługowej. Na terenie wsi zarejestrowanych jest 16 podmiotów gospodarczych w tym:

- przedsiębiorstwa produkcyjno-usługowo-handlowe,
- przedsiębiorstwa wielobranżowe produkcyjno-handlowo-usługowe,
- działalność handlowa,
- zakład ogólnobudowlany.

Kościelec nie jest typową wsią rolniczą. Na 197 gospodarstw tylko 43 to gospodarstwa rolne powyżej 1 ha.

Struktura gospodarstw rolnych i domowych wygląda następująco:

- liczba gospodarstw rolnych, powyżej 1 ha wraz z zabudowaniami mieszkalnymi: **43**
- liczba gospodarstw rolnych, powyżej 1 ha bez zabudowań mieszkalnych (osoby posiadające grunty w miejscowości Kościelec): **19**
- liczba gospodarstw domowych do 1 ha: **135**

3.6. Sąsiedzi

W bliskim sąsiedztwie Kościelca znajdują się miejscowości:

- Wielowieś
- Rycerzewo
- Rycerzewko
- Cieślin

- Dziarnowo
- Gorzany
- Węgierce
- Pakość ze swą Kalwarią Pakoską
- Inowrocław z Tężnią i Parkiem Solankowym i licznymi zabytkami

3.7. Instytucje

Instytucje znajdujące się na terenie Kościelca to: Poczta, Centrum Komunikacji Społecznej z kawiarenką Internetową, Biblioteka Publiczna, zabytkowy kościół rzymsko-katolicki, Zespół Placówek Oświatowych w Kościelcu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych.

Zespół Placówek Oświatowych w Kościelcu

Centrum Komunikacji Społecznej, Poczta, Biblioteka

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych

Zabytkowy kościół rzymsko-katolicki

3.8. Ludzie i organizacje społeczne

Wieś zamieszkiwana jest przez 720 osób: 372 kobiety i 348 mężczyzn, w tym 159 osób do 18 roku życia.

Na terenie sołectwa działają:

- LZS Kościelec - drużyna piłki nożnej,
- Ludowy Uczniowski Klub Sportowy przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Kościelcu - posiada sekcję strzelectwa sportowego.

Osiąga w tym zakresie dobre rezultaty, które porównywalne są z osiągnięciami renomowanych klubów sportowych. W dorobku podopiecznych Klubu jest Mistrzostwo Polski seniorów w strzelectwie sportowym.

4. Analiza SWOT

Jej celem jest sformułowanie mocnych i słabych stron wsi Kościelec oraz szans i zagrożeń występujących w jego otoczeniu. Każda z nich może mieć bowiem potencjalny wpływ na przyszłość sołectwa i jego mieszkańców. Wymienione w poniższej tabeli cechy wsi są ściśle powiązane z realizacją działań w ramach planu jej odnowy. Analiza pozwala ocenić zjawiska kryzysowe i sformułować działania zmierzające do ich usunięcia, a tym samym przyczynia się do poprawy jakości życia mieszkańców wsi.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - atrakcyjne położenie/ bardzo blisko miast - wspaniały zabytek w centrum miejscowości - dobre warunki komunikacyjne - dość dobre wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną: wodociąg, sieć energetyczną i telefoniczną - duże zasoby ludzkie/rolnicy, studenci, wykwalifikowani rzemieślnicy, prężnie działające organizacje, młodzież, - bogate życie społeczne/ udane imprezy w minionych latach 	<ul style="list-style-type: none"> - drogi gminne tylko utwardzone - niezagospodarowana przestrzeń centrum miejscowości - brak świetlicy - brak odpowiedniej sali na promowanie rozwoju kulturalno - oświatowego - zły stan techniczny lub brak chodników dla pieszych - brak spełniającego wymogi bezpieczeństwa placu zabaw dla dzieci - brak kanalizacji
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie centrum miejscowości - plac zabaw z ogródkiem wypoczynkowo- rekreacyjnym - przebudowa kilkuset metrów drogi w centrum miejscowości - poprawa atrakcyjności głównego zabytku poprzez zagospodarowanie terenu przed kościołem i renowację muru - integracja wsi - poprawa estetyki wsi - krzewienie kultury i tradycji - stworzenie warunków, aby młodzież nie migrowała za granicę 	<ul style="list-style-type: none"> - migracja młodzieży do miast i za granicę - zanikanie kultury i tradycji - brak warunków do wypoczynku po pracy - postępująca indywidualizacja życia społecznego - zamykanie się mieszkańców w sobie

Co ją wyróżnia?	Posiadanie wysokiej klasy zabytku , istnienie Centrum Informacji Społecznej z kawiarenką internetową i biblioteka, posiadanie Poczty, sklepów, dwóch zespołów szkół. Dominantami architektonicznymi są zabytkowy kościół i zespół pałacowo-parkowy
Jakie pełni funkcje?	Centrum kultury i życia społecznego dla mieszkańców, miejsce wycieczek dla turystów zwiedzających kościół
Kim są mieszkańcy?	Rolnicy, nauczyciele, rzemieślnicy, właściciele gospodarstw rolnych, gospodynie domowe, księgowy, kierowcy, dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym, młodzież gimnazjalna, ponadgimnazjalna, studenci Mieszkańcy sołectwa Kościelec są bardzo zróżnicowani pod względem wykształcenia, wieku oraz miejsc pracy.
Co jest głównym źródłem utrzymania mieszkańców?	Praca w zakładach, rolnictwo, handel. Dla większości mieszkańców sołectwa źródłem utrzymania jest praca zawodowa (etatowa), część mieszkańców niestety utrzymuje się z pracy dorywczej, niektórzy wyłącznie z zasiłków i pomocy socjalnej.
W jaki sposób jest zorganizowana wieś i mieszkańcy?	Mieszkańcy biorą czynny udział w życiu wsi poprzez wspólną organizację imprez.
W jaki sposób są rozwiązywane problemy?	Na zebraniach wiejskich i w mniejszych gronach ludzi należących do organizacji wiejskich. W ważnych i pilnych sprawach mieszkańcy bezpośrednio interweniują u sołtysa lub we właściwych instytucjach.
Jak wygląda nasza wieś?	Niezagospodarowane centrum wsi o ogromnym potencjale, które w sąsiedztwie wspaniałego zabytku sprawia wrażenie dysharmonii. Zadbane posesje. Estetykę pogarszają drogi będące w złym stanie technicznym oraz nie wykończony budynek byłej mleczarni
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane ?	Dożynki, tradycje związane ze świętami roku liturgicznego (Boże Narodzenie, Wielkanoc, Wszystkich Świętych). Tradycja stają się także pikniki rodzinne, obchody dożynek i imprezy organizowane przez lokalne organizacje
Jak wyglądają mieszkania i obejścia ?	Zadbane, czyste, ogródki pełne zieleni i kwiatów.
Jaki jest stan otoczenia i środowiska ?	troskę w zakresie ochrony środowiska, czego wyrazem jest budowa nowoczesnego składowiska odpadów oraz troska o stan wód powierzchniowych i podziemnych. Brak jest jednak pojemników służących do segregacji odpadów.
Jakie jest rolnictwo ?	Nowoczesne, rozwojowe, podatne na nowinki w świecie rolniczym. Gospodarstwa są licznie modernizowane.

5. Wizja rozwoju wsi

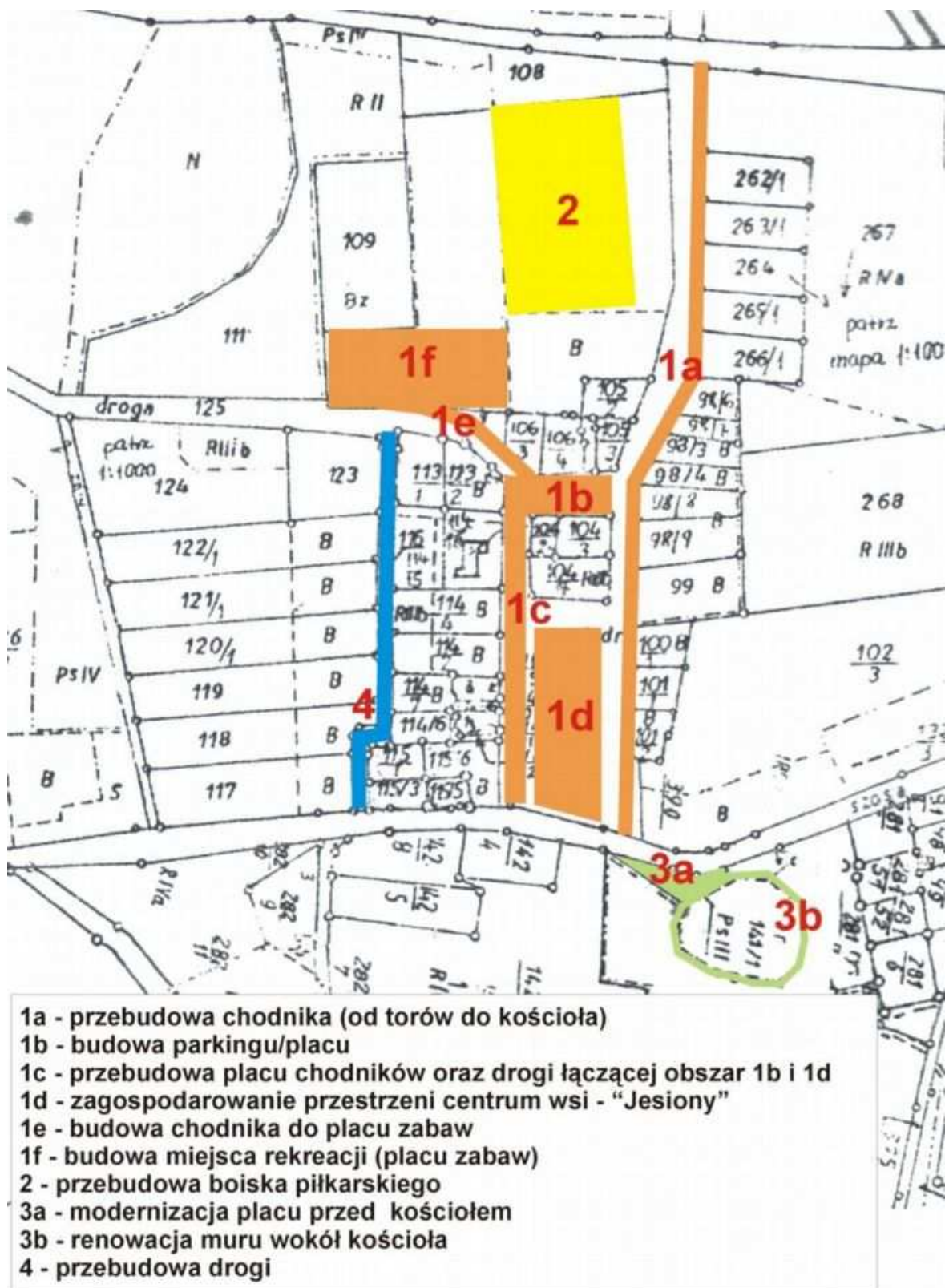
Biorąc pod uwagę powyższą analizę określono wygląd i charakter wsi po upływie 7 lat od momentu wejścia w życie Planu Odnowy Miejscowości. Szczegóły dotyczące docelowej wizji zawiera poniższa tabela.

Nasza wieś po upływie 7 lat

Co ma ją wyróżniać?	Bardzo atrakcyjne zagospodarowane centrum miejscowości z parkingiem/placem, drogami, miejscem dla dzieci i przestrzenią do rekreacji, zadbane zabytkowy kościół wraz z jego otoczeniem.
Jakie ma pełnić funkcje?	miejsce wygodnego życia, miejsce dla wypoczynku i spotkań mieszkańców, ciekawe miejsce dla turystów.
Kim mają być mieszkańcy?	ludźmi zadowolonymi, beztroskimi, żyjący sprawami wsi, uśmiechniętymi, zrelaksowanymi.
Co ma dać utrzymanie?	praca w zakładach pracy w Kościelcu i pobliskich miastach.
W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	wspólne podejmowanie działań na rzecz rozwoju wsi
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	na zebraniach wiejskich oraz spotkaniach integracyjnych.
Jak ma wyglądać nasza wieś?	estetyczny wygląd, chodniki dla pieszych, lepszy stan dróg biegnących w centrum wsi, kanalizacja sanitarna.
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	dzień dziecka, nabożeństwa majowe, dożynki sołeckie, wspólny różaniec mieszkańców wsi, jasełka, szopka bożonarodzeniowa, gwiazdka dla dzieci, kolędnicy, droga krzyżowa.
Jak mają wyglądać mieszkania i obejścia?	zadbane, czyste, pełne zieleni i kwiatów
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	estetyczny, mieszkańcy powinni być świadomi korzyści jakie im samym niesie segregacja odpadów, palenie w piecach właściwych materiałów. Całe sołectwo powinno być wyposażone w kanalizację sanitarną i deszczową.
Jakie ma być rolnictwo?	nowoczesne, dynamiczne, rozwijające się.
Jakie mają być powiązania komunikacyjne?	sprawną komunikacją autobusową, ścieżką rowerową do Inowrocławia.

Po przeprowadzeniu powyższych analiz sformułowano wizję rozwoju wsi oraz działania, które powinny być podjęte w celu jej osiągnięcia. Jej głównym priorytetem jest rozwój wsi oparty na zasobach ludzkich, ich dziedzictwie oraz otaczających zasobach przyrodniczych. Poszczególne cele i zadania zawiera poniższy harmonogram.

Wizja Rozwoju Sołectwa

Mapa planowanych inwestycji

Cel 1. Zagospodarowanie centrum miejscowości

Zadania:

1. Przebudowa chodnika od torów do kościoła dł. ok. 950 m
2. Budowa parkingu/placu pow. ok. 1200 m²
3. Przebudowa placu, chodników oraz drogi łączącej parking z teren zielonym „Jesiony” dł. ok. 350 m drogi i dł. ok. 350 metrów chodnika
4. Zagospodarowanie terenu zielonego w centrum wsi „Jesiony”
5. Budowa chodnika do placu zabaw dł. ok. 50 m
6. Budowa placu zabaw

Cel 2. Przebudowa obiektu sportowego

Zadania:

1. Przebudowa boiska piłkarskiego

Cel 3. Zagospodarowanie terenu przy zabytkowym kościele i poprawa jego stanu

Zadania:

1. Modernizacja placu przed kościołem ok. 450m²
2. Renowacja zabytkowego muru wokół kościoła ok. 200 m

Cel 4. Poprawa infrastruktury wsi

Zadania:

1. Budowa drogi ok. 200 m

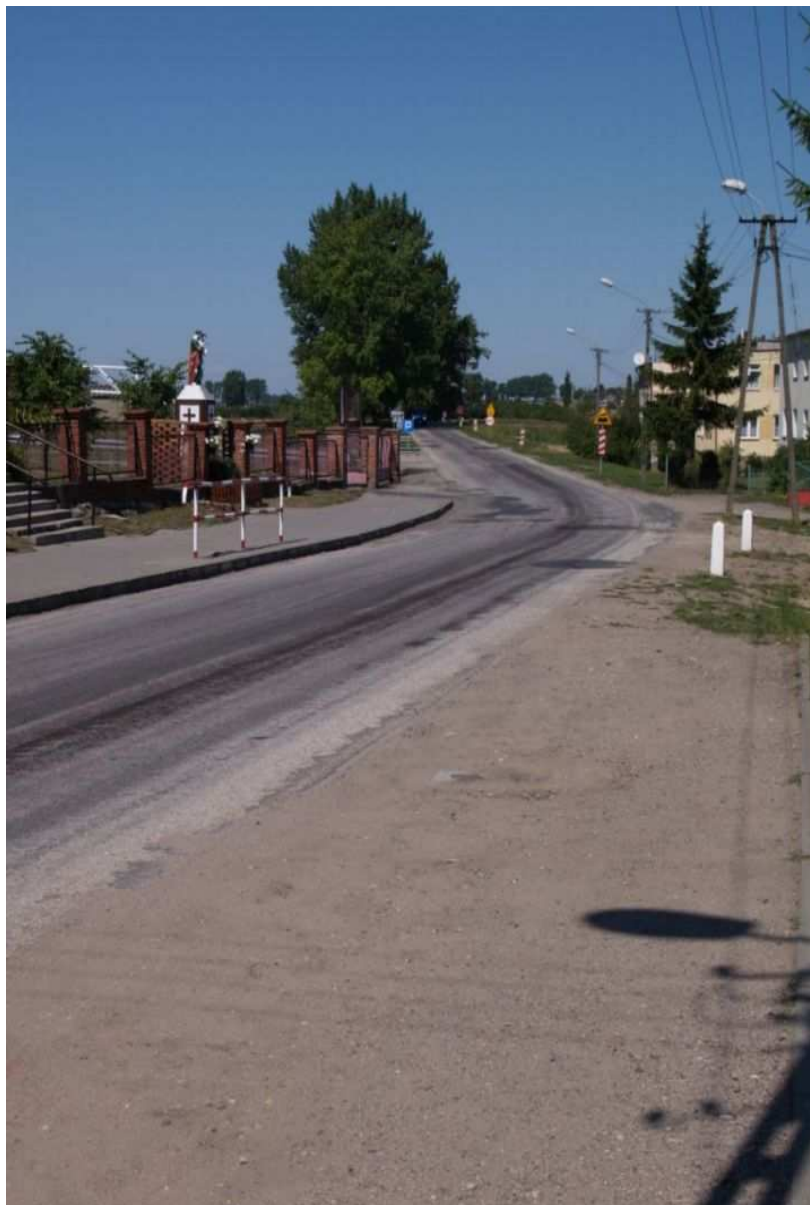
6. Arkusz Planowania Długoterminowego

Harmonogram planowanych działań

L.p.	Nazwa zadania	Okres Realizacji	Szacunkowy Koszt (zł)	Realizator	Hierarchia Ważności (priorytety)
1.	Zagospodarowanie centrum miejscowości				
1.1.	Przebudowa chodnika od torów do kościoła dł. ok. 950 m	2008-2011	125.000	Urząd Miejski w Pakości	1
1.2.	Budowa parkingu/placu pow. ok. 1200 m ²	2008-2011	110.000	Urząd Miejski w Pakości	1
1.3.	Przebudowa placu, chodników oraz drogi łączącej parking z teren zielonym „Jesiony” ok. 350 m drogi i ok. 350 metrów chodnika	2008-2011	400.000	Urząd Miejski w Pakości	1
1.4	Zagospodarowanie terenu zielonego w centrum wsi „Jesiony”	2008-2011	250.000	Urząd Miejski w Pakości	1
1.5	Budowa chodnika do placu zabaw dł. ok. 50 m	2008-2011	10.000	Urząd Miejski w Pakości	1
1.6	Budowa placu zabaw	2008-2011	35.000	Urząd Miejski w Pakości	1
2.	Przebudowa obiektu sportowego				
2.1	Przebudowa boiska piłkarskiego	2010-2013	200.000	Urząd Miejski w Pakości	2
3.	Zagospodarowanie terenu przy zabytkowym kościele i poprawa jego stanu				
3.1	Modernizacja placu przed kościołem pow. ok. 450m ²	2010-2013	70.000	Parafia św. Małgorzaty	3
3.2	Renowacja zabytkowego muru wokół kościoła dł. ok. 200 m	2010-2013	40.000	Parafia św. Małgorzaty	3
4.	Poprawa infrastruktura wsi				
4.1	Budowa drogi dł. ok. 200 m	2010-2016	250.000	Urząd Miejski w Pakości	4

6. Opis planowanych działań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną

1.1. Przebudowa chodnika od torów do kościoła na dł. ok. 950 m

Cel: Dbalność o bezpieczeństwo mieszkańców i estetykę Kościelca.

Przeznaczenie: Bezpieczny szlak komunikacyjny łączący szkołę, Poczta, Centrum Informacji Społecznej, centrum miejscowości i kościół. Chodnik znajdzie się na głównej osi miejscowości, wzdłuż głównego szlaku komunikacyjnego.

Końcowa kwota inwestycji: 125.000 zł

Harmonogram realizacji: 2008-2011

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, środki z budżetu Gminy Pakość

1.2. Budowa parkingu/placu o pow. ok. 1200 m²

Cel: Zagospodarowanie przestrzeni publicznej. Zapewnienie bezpiecznego miejsca do parkowania, handlu (targi), uroczystości kościelnych, imprez okolicznościowych. Poprawa estetyki centrum miejscowości.

Przeznaczenie: Parking dla samochodów osób korzystających z Poczty, Centrum Informacji Społecznej, Biblioteki, sklepów i przyjeżdżających do kościoła. Miejsce pod plac targowy oraz na potrzeby okolicznościowych imprez plenerowych i świąt kościelnych. Plac ten jest szczególnie eksploatowany podczas Bożego Ciała, Wszystkich Świętych. Z uwagi na obecną nawierzchnię żużlową wymaga pilnej modernizacji. Nawierzchnia ta jest dodatkowym utrudnieniem także dla mieszkańców pobliskich bloków i domków jednorodzinnych.

Końcowa kwota inwestycji: 110.000 zł

Harmonogram realizacji: 2008-2011

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, środki z budżetu Gminy Pakość

1.3. Przebudowa placu, chodników oraz drogi łączącej parking z teren zielonym „Jesiony”
dł. ok. 350 m drogi i dł. ok. 350 metrów chodnika

Cel: Zagospodarowanie przestrzeni publicznej. Stworzenie komunikacji pomiędzy poszczególnymi elementami centrum miejscowości. Poprawa jakości życia mieszkańców mieszkających wzdłuż drogi, która obecnie jest drogą utwardzoną szlaką. Poprawa bezpieczeństwa i estetyki centrum wsi.

Przeznaczenie: Stworzenie komunikacji pomiędzy poszczególnymi elementami centrum miejscowości – placem zabaw – parkingiem – centrum „Jesiony”, a także pomiędzy Poczta, sklepami, Centrum Informacji Społecznej i Biblioteką.

Końcowa kwota inwestycji: 400.000 zł

Harmonogram realizacji: 2008-2011

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, środki z budżetu Gminy Pakość

1.4 Zagospodarowanie terenu zielonego w centrum wsi „Jesiony”

Cel: Zagospodarowanie przestrzeni publicznej. Stworzenie miejsca spotkań dla mieszkańców Kościelca. Zagospodarowanie terenu leżącego w bezpośrednim sąsiedztwie wspaniałego zabytku architektury sakralnej. Poprawa atrakcyjności turystycznej Kościelca.

Przeznaczenie: Teren ten zwany „Jesionami” ma stać się wizytówką wsi, która godnie sąsiadować będzie z zabytkowym kościołem. Wyposażony w ławki, klomby, staw i mnóstwo zieleni stanie się centrum spotkań mieszkańców i uzupełnieniem pozostałych elementów centrum. Dawniej istniejący staw, z uwagi na brak odpowiednich środków, został osuszony, rekomendowanym rozwiązaniem jest natomiast jego odtworzenie i estetyczne zagospodarowanie.

Końcowa kwota inwestycji: 250.000 zł

Harmonogram realizacji: 2008-2011

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, środki z budżetu Gminy Pakość

1.5 Budowa chodnika do placu zabaw dł. ok. 50 m

Cel: Stworzenie bezpiecznego ciągu komunikacyjnego dla dzieci i rodziców korzystających z placu zabaw. Połączenie placu zabaw z pozostałymi elementami centrum. Poprawa estetyki wsi. Rozpatrywane jest także zlokalizowanie placu zabaw na terenie „Jesionów”, natomiast uwagi na bliską lokalizację drogi, rekomendowane jest jego powstanie przy Zespole Placówek Oświatowych. Stwarza to także możliwość przedłużenia planowanego chodnika aż do głównej bramy kościeleckiego cmentarza.

Przeznaczenie: Chodnik łączący plac zabaw z placem, parkingiem i „Jesionami”.

Końcowa kwota inwestycji: 10.000 zł

Harmonogram realizacji: 2008-2011

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, środki z budżetu Gminy Pakość

1.6 Budowa placu zabaw

Cel: Stworzenie bezpiecznego miejsca rekreacji dla dzieci i spotkań dorosłych.

Przeznaczenie: Plac zabaw dla dzieci usytuowany tuż przy centrum miejscowości, w niewielkiej odległości od szkoły. Drugą możliwością jest zlokalizowanie go wśród „Jesionów”. Plac wyposażony zostanie w bezpieczne, posiadające atesty urządzenia, które prócz rozrywki poprawią stan sprawności fizycznej dzieci.

Końcowa kwota inwestycji: 35.000 zł

Harmonogram realizacji: 2008-2011

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, Fundusz Wsparcia, dofinansowanie z budżetu Województwa Kujawsko-Pomorskiego, środki z budżetu Gminy Pakość

2.1. Przebudowa boiska piłkarskiego

Cel: Poprawa stanu technicznego boiska piłkarskiego. Zapewnienie miejsca czynnej rekreacji dla wszystkich mieszkańców wsi.

Przeznaczenie: Boisko piłkarskie służy uczniom Zespołu Placówek Oświatowych, piłkarzom zrzeszonym w Ludowym Zespole Sportowym oraz mieszkańcom wsi w celach rekreacyjnych.

Końcowa kwota inwestycji: 200.000 zł

Harmonogram realizacji: 2010-2013

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, środki z budżetu Gminy Pakość

3.1. Modernizacja placu przed kościołem pow. ok. 450m²

Cel: Poprawa atrakcyjności turystycznej zabytkowego obiektu. Poprawa bezpieczeństwa osób korzystających ze świątyni.

Przeznaczenie: Plac przed kościołem nie współgra z wyglądem samej świątyni i jej otoczenia. Zbudowanie pasującego stylowo placu podniesie jej wizualną wartość i poprawi bezpieczeństwo turystów i mieszkańców Kościelca. Najlepszym rozwiązaniem, zachowującym równowagę pomiędzy jakością, a ceną, jest ułożenie kostki granitowej lub płyt granitowych. Tego typu nawierzchnia nawiązuje do stylu romańskiego, nie powinna także budzić zastrzeżeń służb konserwatorskich.

Końcowa kwota inwestycji: 70.000 zł

Harmonogram realizacji: 2010-2013

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, Programy Operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, środki z budżetu Gminy Pakość

3.2 Renowacja zabytkowego muru wokół kościoła dł. ok. 200 m

Cel: Poprawa stanu technicznego zabytkowego – renesansowego muru okalającego kościół. Podniesienie atrakcyjności turystycznej.

Przeznaczenie: Zabezpieczenie konserwatorskie muru aby mógł nadal uświetniać otoczenie zabytkowego kościoła i służyć przyszłym pokoleniom. Wybrakowane fragmenty muru należy uzupełnić, zgodnie z zaleceniami konserwatorskimi, cegłą historyczną.

Końcowa kwota inwestycji: 40.000 zł

Harmonogram realizacji: 2010-2013

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, Programy Operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, środki Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, środki z budżetu Gminy Pakość

4.1. Budowa drogi dł. ok. 200 m

Cel: Poprawa bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców.

Przeznaczenie: Droga pozwoli na bezpieczną komunikację mieszkańcom mieszkającym przy drodze gruntowej zamieniającej się podczas opadów deszczu w grzęzawisko. Droga przylega do centrum miejscowości co wpływa także na estetykę tegoż centrum.

Końcowa kwota inwestycji: 250.000 zł

Harmonogram realizacji: 2010-2016

Źródło finansowania: PROW 2007-2013 działanie 3.4, środki z budżetu Gminy Pakość

7. Podsumowanie

Plan Odnowy Miejscowości Kościelec na lata 2008-2016 precyzuje kierunek działań na rzecz poprawy warunków społeczno - gospodarczych oraz kulturalnych mieszkańców wsi. Przedstawiony dokument zawiera zadania zmierzające do osiągnięcia pożądaných efektów, czyli odnowy wsi, a także formułuje cele, do osiągnięcia których należy dążyć, aby podwyższyć komfort życia jej mieszkańców.

Wśród działań inwestycyjnych na pierwszy plan wysuwają się:

- Zagospodarowanie terenu zielonego w centrum wsi „Jesiony”;
- Budowa placu zabaw;
- Przebudowa placu, chodników oraz drogi łączącej parking z teren zielonym „Jesiony” pow. ok. 350 m i drogi pow. ok. 350 metrów chodnika;
- Budowa parkingu/placu pow. ok. 1200 m².

Realizacja działań zawartych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się do poprawy infrastruktury sprzyjającej poprawie warunków życia mieszkańców Kościelca. Efektem realizacji zadań wskazanych w omawianym planie będzie wizerunek wsi, w której dba się o czystość oraz środowisko, a jej mieszkańcy aktywnie działają i wykazują zaangażowanie w lokalne problemy. Opisane w Planie Odnowy Miejscowości Kościelec działania powinny służyć rozwojowi zarówno samej wsi, jak i całej Gminy Pakość.